

Kauza Opencard zná první obviněné. Exprimátor Bém se směje. Policie stíhá jeho nástupce Svobodu

PRAHA Policie v úterý obvinila pražské radní kvůli kritizovanému projektu Opencard. Rozhodnutí jim přinesla přímo na jednání rady. Policie radní podezřívá z porušení povinnosti při správě cizího majetku. Obvinění se týká zakázky, kterou loni získala firma Haguess. Vybrána byla v takzvaném jednání řízení bez uveřejnění. Primátor Bohuslav Svoboda a další radní podají kvůli obvinění stížnost na postup policie.

Podle Svobody je zarážející, že věc řeší českobudějovíci kriminalisté. Obvinění se týká deseti členů rady, obviněna nebyla pouze radní Aleksandra Udženija (ODS), která se tehdejšího rozhodování rady nezúčastnila.

Radní loni v dubnu souhlasili s tím, že město s hlavním dodavatelem Opencard, firmou Haguess, uzavře dvě nové smlouvy na podporu systému celkem za zhruba 74 milionů korun. Radní Eva Vorlíčková (TOP 09), která má Opencard na starosti, se hájí tím, že projekt Opencard byl při jejím nástupu provozován bez smluvního zajištění. Bez smluv nebylo možné prodloužit 300.000 karet, kterým končí platnost. „Tyto vynucené změ-

ny jsme nemohli provést vlastními silami, ani prostřednictvím jiných firem, protože vinou špatných smluv uzavřených předchozím vedením radnice už v roce 2006, je firma Haguess stále výhradním držitelem licencí a jako jediná může vykonávat údržbu a úpravy software,“ uvedla v zaslaném prohlášení Vorlíčková.

Rada města se podle Vorlíčkové opírala o stanovisko advokátní kanceláře, která městu tvrdila, že zakázka byla zadána v souladu se zákonem.

Policie se zabývá kauzou předražené karty Opencard dlouhodobě. Na konci října pražské státní zastupitelství obžalovalo pět úředníků z pražského magistrátu, kteří prý zvýhodnili jednu firmu v zakázkách předražených o desítky milionů korun. Celkově je nyní kvůli projektu obviněno 15 osob.

Pražská karta Opencard slouží mimo jiné jako tramvajenka, průkazka do knihovny, držitelé na ni také získají různé slevy. V počátcích projektu uzavřela Praha několik nevýhodných smluv, které dodavatelům zaručovaly výsadní postavení. Kritizovaný projekt stál asi 1,25 miliardy korun.

KAREL HRUBES

Nový zákon o pracovních smlouvách

PRAHA Poslanci včera schválili novelu zákona, která vrací možnost opakovaného uzavírání pracovních poměrů na dobu určitou bez tříletého časového odstupu. Bude ale platit pouze pro jistý okruh zaměstnanců, podmínkou má být i dohoda zaměstnavatele s odborovou organizací. Změna má podle navrhovatelů z řad senátorů ODS a ČSSD pomoci rozvíjet trh práce a zlepšit konkurenceschopnost firem.

Novela má například umožnit opakované zaměstnávání sezónních pracovníků, a to díky snížení doby, po které se už k předchozímu pracovnímu poměru na dobu určitou nepřihlíží. Využit by to mohly například zemědělské podniky a stavební firmy. Novela má přispět i k tomu, aby zaměstnanec na dobu určitou přesně věděl, kdy mu zaměstnanecký poměr skončí.

Návrh zákona kritizovala KSČM, za kterou na jednání vystoupil Stanislav Grospič. „Cesta, která byla nastíněna v senátním návrhu, se mine svým účinkem a nepřispěje ani ke stabilizaci pracovních míst, ani nezabrání jejich úbytku.“ Podle Grospiče navíc budou zaměstnanci vystaveni ještě

většímu ekonomickému tlaku, protože budou nuceni co nejvíce vyhovět zaměstnavateli a brát i práci navíc, jen aby jim pak smlouvu prodloužil.

Grospičovi oponoval senátor Miloš Vystrčil, který promluvil za navrhovatele. „Pokud chce v dnešní době zaměstnavatel získat pracovníka na dobu určitou, tak si pořizuje agenturního pracovníka, který nedisponuje téměř žádnými právy a žádnými možnostmi. Z tohoto hlediska mi připadá úsměvné, když tady například pan poslanec Grospič říká, že tento návrh zákona zvyšuje tlak na zaměstnance. Ten je naopak snížen.“

Sněmovna včera navíc přijala pozměňovací návrh Miroslava Bernáška (ODS), který řešil situaci, kdy nelze dodržet povinný dvanáctihodinový odpočinek mezi směnami. Zkracuje tak dobu nutného odpočinku mezi dvěma směnami z 12 na 11 hodin. Sněmovna naopak téměř jednomyslně odmítla pozměňující návrh Otto Chaloupky (VV), který navrhoval umožnit zaměstnavateli podat výpověď bez udání důvodu. Ze 160 přítomných poslanců bylo pro pouze osm.

KLÁRA ZAMOURILOVÁ

Dalíkovci hrozí až desetileté vězení

Foto: Reuters

Nic nezaplatíme, nic nedlužíme, vzkazují Kypřané a otevírají banky

PRAHA, NIKOSIA Za zvýšených bezpečnostních opatření dnes téměř po dvou týdnech otevřela většina kyperských bank. Centrální banka již včera oznámila, že zavede limity na transakce i výběr hotovosti. Tato opatření mají zabránit masivnímu odlivu kapitálu ze země, a tím úplnému kolapsu kyperského bankovního systému.

Úderem poledne místního času budou moci lidé ze svých kont vybírat až tři sta eur denně, tedy zhruba 7800 korun. To je o dvě stě eur více, než doposud. Úřady také omezily platby kyperskými platebními kartami v zahraničí na pět tisíc eur měsíčně, tedy zhruba 129 tisíc korun. Na zahraniční cestu si odted Kypřané nevezmou více než tři tisíce eur v ho-

tovosti (asi 78 tisíc korun). Otázkou je, jak striktně budou Kypřané poslední jmenované omezení dodržovat.

„S kontrolou kapitálu na Kypru to může dopadnout jako na Islandu. Může se protáhnout na mnoho let,“ řekl webu Bloomberg francouzský ekonom Nicolas Véron. Ve svém komentáři upozornil na fakt, že se Island točí ve spirále limitů a omezení dlouhých pět let od kolapsu tamního bankovního systému.

Chvilé nejistoty zažívají především klienti dvou největších peněžních ústavů ostrova – Bank of Cyprus a Laiki. O jejich osudu se jedná. Evropskou unií schválená finanční pomoc je totiž podmíněna citelnými škrti. „Klienti v Bank of Cyprus přijdou asi o 35 procent vkladů nad 100 tisíc

eur, na movité klienty v bance Laiki dopadnou ještě větší škrti,“ píše server idnes.cz. Kyperský ministr financí Michalis Sarris v rozhovoru pro kyperskou televizi RIK odhadl ztrátu vkladů až na 80 procent.

Čtvrteční otevření bank se stejně jako v minulých dnech na Kypru neobešlo bez emocí. Před pobočkami se tvořily dlouhé fronty, otevření asistovali ozbrojení policisté. „Všichni tady mají vztek, protože cítíme, že nás Evropané olupují,“ citoval rozčileného Kypřana server novinky.cz. Zatím největší vlnu nevole vyvolal původní plán EU jednorázově zdanit vklady drobných střadatelů. Tento plán ale kyperský parlament odmítl.

MICHAELA ZUMROVÁ

Největší virtuální válka v historii internetu začala

LONDÝN, PRAHA Kybernetický svět se v posledních dnech potýká s útokem hackerů, který je odborníky popisován jako vůbec největší od samotného vzniku internetu. Informaci ve středu zveřejnil server BBC.

Nezisková organizace Spamhaus pročištuje internet díky své databázi blokových serverů, ze kterých je nevyžádaný materiál posílán nejčastěji. Na „černou listinu“ se teď dostal nizozemský poskytovatel úložného

prostoru s názvem CyberBunker, který se netají tím, že na svém webu zveřejní vše, s výjimkou dětské pornografie a materiálů propagujících terorismus.

Podle Spamhausu je úder iniciován nizozemským poskytovatelem ve spolupráci s „kriminálními gangy“ z východní Evropy a Ruska. Jde prý o pomstu za uvedení CyberBunkeru na seznam blokových serverů. „Čelíme útokům už více než týden,“

prozradil v rozhovoru pro BBC ředitel organizace Spamhaus, Steve Linfood.

Útočníci používají metodu DDoS, která zaplavuje svůj cíl obrovským množstvím dat, tím server zpomalí a v krajním případě se stane nedostupným. Případem se nyní v Británii zabývá pět různých policejních týmů. CyberBunker se k tématu nevyjádřil.

ROSTA SIKORA

Světový den vody na Ovocném trhu v Praze: Fronta na záchod může zachraňovat životy

PRAHA Světový den vody, který letos připadl na pátek 22. března, netradičním způsobem oslavila mezinárodní organizace UNICEF. Již počtvrté uskutečnila projekt nazvaný Fronta na záchod, jenž má za cíl informovat o problému nedostatku čisté vody a sanitárních zařízení v rozvojových zemích. Charitativní akce proběhla v Praze na Ovocném trhu.

Organizátoři tentokrát, na rozdíl od předchozích ročníků, rozvrhli program do celého dne. Dupo-

ledne na místo dorazily děti ze základních škol hlavního města, aby vyzdobily připravené kartonové „kadibudky“. Výsledky jejich tvorby byly pestré barvami i zvolenými technikami. Mezi motivy jasně dominovalo jaro, ale vznikl například také exemplář s krokodýlem nebo posety srdíčky. Autoři třech nejpovedenějších nápadů získali pro své školy sady čistících prostředků.

V 17 hodin odstartoval koncert, kterým provedl moderátor Karel Voříšek. Zimou zkrehlé

publikum se svým vystoupením pokusila rozprodit nejprve Lucie Africa Kostecká, po ní se na pódiu předvedl africký rapper Teddy Ziggy, který už několik let žije v Česku. Večer zazpíval ještě Josef Vágner a vrcholem koncertu bylo vystoupení skupiny Portless, v čele se zpěvákem Kryštofem Michalem.

Během večera moderátor všechny přítomné vyzval k vytvoření symbolické fronty na záchod, do jehož dveří mohli lidé vhodit peníze na pod-

poru činností dětského fondu. Z těchto finančních prostředků organizace pořídí přenosné latríny, tablety na čištění vody, nebo například léky na odčervení. „Dnešní akce se může zdát úsměvná, skutečnost je ale velmi vážná. V důsledku průjemových onemocnění, jejichž hlavní příčinou je nedostatek pitné vody i chybějící toalety, umírá každý den 4000 dětí. Polovina z nich není ani 5 let,“ upozornila zástupkyně UNICEF.

SIMONA ŠULCOVÁ

Prezident oznámil jména nových ústavních soudců

BRNO Prezident Miloš Zeman oznámil při úterní návštěvě Ústavního soudu jména čtyř právníků, které v nejbližších dnech navrhne jmenovat na posty ústavních soudců. „Rozhodla jejich odborná zkušenost, praxe a publikační i pedagogická činnost,“ řekl Zeman novinářům.

Senát ÚS je v současné době nekompletní. Je obsazeno pouze dvanáct z patnácti křesel ústavních činitelů, přičemž sedmi soudcům vyprší mandát v letošním roce. Jedním z nich je i předseda ÚS Pavel Rychetský. V souvislosti s ním se Zeman v minulosti vyjádřil ve smyslu, že si přeje jeho další setrvání v úřadu. S Rychetským také konzultoval návrh nových

soudců. Jsou jimi soudkyně Nejvyššího správního soudu Milada Tomková a celkem tři zástupci akademické obce: Vladimír Sládeček, působící na právnických fakultách Univerzity Palackého v Olomouci a Univerzity Karlovy v Praze a dva odborníci z Masarykovy univerzity v Brně Jan Filip a Jaroslav Fenyk.

Právě Fenykovo jméno vyvolalo největší kontroverze. Mezinárodně uznávanému specialistovi na trestní právo je vyčítána zejména jeho předlistopadová minulost. Fenyk byl v 80. letech členem KSČ a působil rovněž jako vojenský prokurátor. V této souvislosti je nyní připomínán případ hudebníka Vladana Kočího, kterému soud potvrdil Fenykem navržený trest

vězení za to, že z náboženských důvodů odmítl nastoupit základní vojenskou službu.

Jedním z kritiků prezidentova rozhodnutí je nynější ministr spravedlnosti Pavel Blažek (ODS). Domnívá se, že Fenykova nominace může narážet na odmítavý postoj některých senátorů. Ministr naopak uvítal jméno Jana Filipa, kterého považuje za uznávanou kapacitu v oboru ústavního práva. Předseda Senátu Parlamentu ČR Milan Štěch (ČSSD) oznámil, že se Senát bude návrhem zabývat již na své příští schůzi. Podle něj by mohlo být v této věci rozhodnuto do čtyřiceti dnů.

MICHAL JELÍNEK

Ústavní soud v Brně

Foto: lidovky.cz

Hledání prezidenta oceníme s časovým odstupem

PRAHA Naši země projíždí hned několik nekonvenčních vozidel. Do Zemanova autobusu nastupují důchodci a také komunisté. Ti jsou rádi, že tento kandidát žádal KSČM o podporu, zatímco Jan Fischer, kterého vidáme všude, kam se podíváme, se už od komunistů distancuje stejně jako ode všech politických stran. Do tramvaje Karla Schwarzenberga přijdou vyjádřit sympatie někteří čeští herci a hudebníci. Film Hledá se prezident nepřináší mnoho nových poznatků, je ale dobrým souhrnem.

Snímek je nejzajímavější v úvodu, kdy připomíná atmosféru při sbírání podpisů pro kandidáty, kteří nebyli navrženi politickými stranami. Jsme svědky toho, jak starší paní na Smíchově kritizuje plakát potetovaného Vladimíra Franze za to, že nemá reprezentativní vzhled, a člen jeho týmu dobrovolníků jí vysvětluje, že ne-

jde o vzhled, ale o ucelené názory a myšlenky. Sledujeme setkání Táni Fischerové s jejími příznivci v čajovně, kde to vypadá, že si není jistá, že kandiduje na prezidenta. Sebevědomý Tomio Okamura se chlubí, že v průzkumu na Nově byl první.

Režisér Tomáš Kudrna do děje filmu nevstupuje, nikoho nezpovídá, nespočítá, snaží se být maximálně neutrální. Díky tomu vidíme, jak zpravodajský souhrn průběhu celé volby prezidenta, tak i lidsky silné momenty. Příběhem se prolíná postava zapíraného Miroslava Šloufa, který naplno vystoupí až po zvolení Miloše Zemana, kdy přijde do zákulisí a po naléhání novinářů přizná, že se Zemanovým týmem v průběhu kampaně spolupracoval. Až dojemně působí zklamání studenta-dobrovolníka ve chvíli, kdy Jan Fischer nepřímo podpořil Miloše Zemana.

S odstupem bude možné vnímat film s větší lehkostí, nechybí zde komické momenty. Tak například, když opilý fanoušek na hokeji s nadšátkou vysvětluje několik měsíců před prvním kolem kandidátovi za ODS Sobotkovi, že by se mohlo stát, že by vyhrál Zeman, a ještě by se třeba nedej bože nějak spojil s Klausem.

Někteří na snímku kritizují, že nepřináší žádný nový pohled, autenticita a nezájatost jsou ale jeho předností. Je sice pravda, že pár týdnů po volbách mají lidé všechno ještě v živé paměti, dokument je ale dobrým souhrnem všech událostí obohaceným o záběry ze zákulisí kampaně a o záběry, které nebylo možné vidět v televizních debatách. Navíc hodnota podobných dokumentů roste s časovým odstupem.

BARBORA JANAUEROVÁ

Století Jedle aneb „Jedličkárna“ slaví sto let od založení

PRAHA Už sto let jsou v Jedličkově ústavu poskytovány vzdělávací služby a rehabilitace lidem s tělesným postižením. U příležitosti výročí se koná celá řada akcí a vznikl i filmový dokument Století Jedle, který zachycuje osudy a příběhy současných, ale i bývalých studentů.

Premiéru měl dokument ve čtvrtek 21. března v Centru současného umění DOX. Režisér Tomáš Škrdlant se rozhodl podat výpověď nejen o životě v ústavu, ale také ukázat vztahy a pocity mladých lidí s handicapem. „Už dlouho se ve své tvorbě zabývám mezími životními situacemi. Dělal jsem několik dokumentů o umírajících, nemocných či postižených lidech a myslím, že bychom se těmto tématům neměli vyhýbat,“ vysvětlil svou motivaci. Snímek kombinuje záběry ze současnosti s dobovými fotografiemi a vyprávěním pamětníků. Umožňuje nahlédnout jak do výuky, tak i na terapii a zobrazuje náročnou práci asistentů a pedagogů.

„Jedličkárnu“, která se na pražském Vyšehradě snaží své studenty

připravit na budoucí povolání a samostatný život, založil doktor Rudolf Jedlička v roce 1913. Oslavy stého výročí začaly již na konci minulého roku a zahrnují nejrůznější akce po celý rok. „Rozhodli jsme se, že namísto jednoho velkého veselí zkusíme připravit řadu akcí a celý rok se budeme snažit dostat s různými pohledy a projekty co nejvíce na veřejnost,“ uvedl Jan Pičman, ředitel Ústavu.

O prvním květnovém víkendu se tak uskuteční den otevřených dveří a také hudební festival Pojd' dál. Ten připravila skupina The Tap Tap složená ze studentů a absolventů školy. Na konci května odstartuje výstava Postižení normalitou, která bude umístěna v DOXu a potrvá symbolicky sto dní. Jejím tématem bude především vztah společnosti k lidem s postižením. Další setkání proběhne v polovině června, kdy na nádvoří Staré budovy Jedličkova ústavu vystoupí Bratři Ebenové. Série projektů a kulturních akcí potrvá až do října letošního roku.

ALICE ZOUBKOVÁ

www.fsv.cuni.cz
Krásné Velikonoce
a hodně vajec

Debata o investigativní žurnalistice ukázala střet dvou novinářských světů

„Každý by měl dělat investigativní žurnalistiku,“ prohlašuje rezolutně americká investigativní novinářka Kim Barker. Ta byla spolu se svou kolegyní Robin Fields hosty další debaty z cyklu Rozpravy o českých médiích pořádaného Institutem komunikačních studií a žurnalistiky. K nim se připojili Milan Šmíd, působící na IKSŽ, reportér Janek Kroupa a redaktor České televize Marek Wollner. Naplno se tu ukázal rozdíl v přístupu k investigativnímu novinářství u nás a v zámoří.

Na jedné straně stál přístup dvou Američanek pracujících pro neziskovou organizaci ProPublica, která svým novinářům poskytuje velké množství tvůrčí svobody. Obě ženy zaniceně tvrdí: „Chceme, aby naše příběhy měly dopad. To je naprosto zásadní.“ Na straně druhé figuruje postoj dvou českých novinářů. Ti jsou odměřenější. Z jejich výroků lze víc než u Američanek vyčíst určitý nadhled, se kterým ke své práci přistupují, ačkoli i oni se podíleli na rozkrývání nejrůznějších kauz. Dopad jejich publikovaných textů a odvysílaných příspěvků na vývoj kauz ale zdaleka nebyl takový jako v případě ProPublica.

Ačkoli se to nemusí jevit jako zřejmé, definovat investigativní žurnalistiku může být stejně obtížné jako vystihnout její přínos pro společnost. Milan Šmíd investigativní žurnalistiku definuje pomocí tří základních pilířů: příběh sestavuje novinář sám, jeho publikování je ve veřejném zájmu a tím nejdůležitějším je vyšetřování samotné. Novinář musí prolomit informační

bariéru a získat data, která se nikdy neměla dostat do povědomí veřejnosti. Zde je nutné rozlišovat mezi investigativní žurnalistikou a tzv. „leak journalism“. Tedy žurnalistikou založenou na informacích, které nějak „prosáknou“, bez přičiňení samotného novináře.

Podle Šmída se tyto termíny v České republice často zaměňují. Je pochopitelné, že novinář, má-li tu možnost, se bude spíše prezentovat jako investigativní. Toto přívěskovo jeho povolání dodává prestiž a jistou odvalu spojenou s dolováním skrytých faktů. V dnešní době charakterizované přístupem k ohromnému množství informací prostřednictvím serverů jako Wikileaks se však skutečná investigativní žurnalistika zdá být lehce na ústupu. Novinář se často místo vlastního průzkumu uchyluje k pouhému výběru vhodné informace. Její aktuálnost je však upřednostněna na úkor ověřenosti a důkladného pátrání po pravdě. Pravda se přitom ráda skrývá. Může být naprosto odlišná od toho, jak se nám na první pohled jeví, a je jen na člověku, zda ji dokáže odhalit. Zde vstupuje do hry investigativnost. Bez ní pravda našim očím často uniká. O to víc společnost potřebuje novináře, kteří budou schopni jít hlouběji pod povrch. Novináře, kterým nesmí chybět ideály, zvědavost, vůle a odolnost. Novináře, kteří jsou schopni „se zakousnout“ jako pověstní „hlídací psi demokracie“. Novináře, kteří se nespokojí s tím, co je dostupné.

JAN INDRA

Šéfredaktor: Marie Andresková

• Editoři: Jan Parolek, Nikola Kandoussi, Marta Somyková, Matyáš Bokůvka
• Korektoři: Vojtěch Kostka, Filip Novotný, Jindřich Podlešák, Jakub Zbořil
• Redakce: Marie Andresková, Matyáš Bokůvka, Jakub Dušek, Tereza Haasová, Karel Hrubeš, Matouš Hutník, Jan Indra, Emílie Janáčková, Barbora Janauerová, Michal Jelínek, Nikola Kandoussi, Andrea Kondisová, Vojtěch Kostka, Václav Michovský, Veronika Nováková, Filip Novotný, Tereza Odehnalová, Jan Parolek, Jindřich Podlešák, Štěpán Růžička, Rostislav Sikora, Marta Somyková, Tereza Sýkorová, Kateřina Sýsová, Simona Šulcová, Marie Valentová, Jiří Viktor, David Voženílek, Klára Zamouřilová, Jakub Zbořil, Alice Zoubková, Michaela Zumrová

Kabaret Bestie si v dubnu opět podá českou politickou scénu

PRAHA Čtvrtý díl inscenace Kabaret Bestie, která vznikla během scénického čtení z odposlechů poslankyně Kristýny Kočí, se dočká premiéry 25. dubna. Autorský tým Karel Steigerwald, Tomáš Svoboda a Ondřej Pavelka se nově rozrostl o Kryštofa Pavelku. Pro velký zájem diváků se premiéra neuskuteční v Rubínu, kde se „Kabaret“ původně uváděl, ale v Baráčnické rychtě. Tam se odehrálo několik repríz předchozích dílů.

Divadelní soubor bude opět komentovat události, které hýbou českou politickou scénou. Režisér Tomáš Svoboda o úloze projektu říká: „Ve veřejném prostoru se zkrátka vyskytuje nějaká blbost, kterou je třeba pojmenovat.“

Hlavním sdělením čtvrtého dílu bude, že 21. 12. 2012 konec světa skutečně nastal, třebaže si toho nikdo nevěštl. Čas se od tohoto data odrazil a běží zpátky. Alespoň tak si autoři vysvětlují zvláštní jevy posledních dní. Jako příklady uvádějí zvolení Miloše Zemana prezidentem, obrovský úspěch filmu Babovřesky nebo osvození Barty a Škárky u soudu.

Nově se v dubnu k hereckému osa-

zenstvu připojí i Jana Stryková, která bude po „Blondatých bestích“ Báře Polákové a Lence Zahradnické první brunetka v ansáblu. Jak ale Tomáš Svoboda říká, barva vlasů nemá vůbec žádnou důležitost.

Herec Ondřej Pavelka na úterní tiskové konferenci mluvil o tom, proč se mu práce na tomto představení líbí: „Je to pro mě taková večerní hygiena. Asi od patnácti do osmnácti let jsem si myslel, že divadlem se dá něco změnit. Když člověka něco hodně štve, tak jediné, co mu zbývá, je dělat si z toho legraci.“

Na začátku v roce 2011 přitom bylo pouze scénické čtení, ze kterého se během několika zkoušek zrodila inscenace. Ta měla během dvou měsíců neuvěřitelných 20 repríz. Projekt se dočkal velkého mediálního ohlasu a oblíbenosti u diváků, dokonce byl vydán na DVD.

„Zábavné bylo, že na představení chodili lidé z Věcí veřejných a strašně se tomu smáli. To nás hodně překvapilo. Kristýna Kočí nám vyhrožovala asi rok, že se s námi bude soudit, ale nikdy k tomu nedošlo,“ vzpomíná na počátky Kabaretu jeho režisér.

VERONIKA NOVÁKOVÁ

Lukáš Příkazký, Barbora Poláková a Ondřej Pavelka

Foto: A Studio Rubín

Houslista Vojta Lavička spíš nahoru než dolů

Jsou Romové nevzděláni nicnedělající lidé? Žijí pouze v ghettech, která připomínají smetiště? Nebo jsou mezi nimi i tací, kteří se snaží prosadit v „bílé“ světě Čechů a mají kvůli předstředkům problémy? I na tyto otázky odpovídá nový dokumentární film Heleny Třeštíkové Vojta Lavička nahoru a dolů.

Roky 1996–2012 jsou ty, ve kterých režisérka doprovázela romského muzikanta Vojtu Lavičku na cestě životem. Poprvé se setkáváme s třidvacetiletým Vojtěchem, mladým mužem plným energie a ideálů. O šestnáct let později už je to trochu jiný člověk. Je zralejší, se střízlivějším pohledem na svět. Nicméně, romství ani svých už trochu vybledlých ideálů se nevzdává. Vybízí i svého syna: „Nikdy se nestyděl za to, že jsi Rom, nikdy to nezatajuj.“

Třeštíková do filmu celkem obstojně komponuje tři složky – Lavičkův soukromý život, jeho činnost na veřejnosti a postavení Romů v České republice. Nic se neidealizuje, pohled do romského gheta v Chomutově dostává nejednoho citlivějšího diváka. Sám Lavička nehořekuje nad situací zdejší romské politiky, ale spíš hledá příčiny jejího bídného stavu. Snaží se odhalit, proč je takový počet nezaměstnaných Romů. Problém vidí v tom, že i oni sami mají často předsudky vůči Čechům

a straní se jich. Navíc často nejsou majetkově rozdíly mezi Romy, kteří pracují, a těmi, kdo berou sociální dávky. Obě strany mají k dispozici zhruba stejné peníze.

Vojta Lavička je aktivista a novinář, hlavně ale působí jako muzikant. A právě hudba je jedním ze zásadních složek filmu. Pohledy na Romy jsou v české společnosti velmi rozdílné, jejich muzika však mnohdy lidi okouzlí.

Právě dlouhé rozpětí šestnácti let, které Třeštíková zdokumentovala, umožňuje nejen nahlédnout do průběhu života zajímavé osobnosti, ale zároveň poskytuje úroveň historickou

možnost pozorovat vývoj české společnosti, politiky a ekonomiky. Dokumentuje Lavičku i v době voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2010.

Konec nevyznívá pozitivně. Na Vojtovi Lavičkově je vidět dlouholetý beznadějný boj. Problémy s gamblerstvím a přijetím mezi ostatní se na něm podepsaly. Dokument sleduje opravdové vrcholy jeho kariéry, ale také opravdové pády. Ať už na Eurovision Song Contestu s kapelou Gipsy.cz nebo jako novopečený otec, pokaždé se z vrcholu dostane opět na dno. Pozoruhodné ale je, že se z toho dna je schopen dostat zase nahoru.

KATEŘINA SÝSOVÁ

Reklamožrouti se nažrali do sytosti

PRAHA Když je v televizi celovečerní film nebo jiný pořad přerušen reklamním blokem, mnoho diváků přepne na jiný program nebo alespoň ztlumí zvuk. Reklamní spoty považujeme za otravné a podbízejí. Fénix Noc reklamožroutů ale ukazuje, že existují i zajímavé reklamy.

V pátek 22. března byly v hostivařském multikině na program zařazeny ty nejlepší reklamy z celého světa. Vtipné, chytré, exotické ale i kontroverzní podpásovky či historické spoty. Blok reklam trvajících přes pět hodin se dělil do několika částí. Mezi ty nejzajímavější patří sekce inspirovaná sérií filmů Hvězdné války, známé reklamy na pánský deodorant Axe nebo stylově natočené spoty propagující nejluxusnější módní značky jako je CHANEL nebo Armani. V reklamách pro Armani ukázal své sexy tělo světoznámý portugalský fotbalista Cristiano Ronaldo nebo americká modelka a herečka Megan Fox.

Tři sta reklamních spotů z téměř padesáti zemí světa zhlédlo víc než 1 800 návštěvníků. Mezi nimi byli

hlavně mladí nadšenci mezi 20 a 30 lety a odborníci z reklamní branže. „Jsem moc rád, že si k nám i tentokrát našlo cestu tolik mladých příznivců reklamy. Dnes již mohu s potěšením konstatovat, že Fénix Noc reklamožroutů má u diváků své tradiční místo“, řekl David Horáček, majitel pořádající společnosti Easy Pictures a dodal: „V příštím ročníku bych v rámci celosvětového turné Noci reklamožroutů 2013 rád prezentoval víc spotů z České republiky.“ Za Česko se do výběru probojovala pouze jedna reklama, a to spot propagující časopis pro homosexuály Lui. Míhla se v ní i modelka Agáta Hanychová.

Po celý večer byla na místě připravena ochutnávka piva s příchutí zázvoru a pomeranče od generálního partnera akce Fénix. Dámy se mohly nechat nalíčit a učesat od profesionálních kadeřníků a maskérů. Později proběhlo vystoupení DJ. Kdo nestihl pražskou Noc reklamožroutů, může se zúčastnit té brněnské, která proběhne zítra, 29. března, v klubu Fléda.

TEREZA SYKOROVÁ

Na Shakespearov Sen noci svatojánské zapomeňte

Divadlo ABC uvádí počínaje 23. březnem novou inscenaci hry Williama Shakespeara Sen čarované noci (v originále A Midsummer Night's Dream). Drama „o rozmarech lásky a noci plné divů, které se možná staly a možná pouze zdály,“ se na prknech Městských divadel pražských dosud hrálo pouze dvakrát.

Režisér Petr Svojtka zvolil moderní pojetí a inscenace se tedy odehrává v současném Řecku zasazeném ekonomickou krizí. Zcela nový překlad Jiřího Joska, který dokonce po více než sto padesáti letech mění název hry (z původního Snu noci svatojánské), jazykově moderní koncepci zcela vyhovuje a zachovává rytmičnost i poetiku Shakespearova originálu. Snad ještě důležitější je zachování humoru dramatu, což se překladu i inscenaci daří a publikum zejména při výstupech čtveřice nezaměstnaných Řeků v podání Radima Kalvody, Pavla

Juřici, Zbigniewa Kaliny a Tomáše Novotného slzí smíchy.

Poměrně netradiční kostýmy, které v případě královny víl Titanie a její družiny vyzývavě odhalují křivky nadpřirozených bytostí, diváka nepohorší – všechny prvky jsou totiž funkční a často odrážejí charakter postav. Dámbelský skřítek Puk je tedy jako jediný oděn celý v červené a král elfů Oberon působí v šedém obleku a klobouku tak trochu jako mafianský boss.

Samotné pojetí postavy Puka se výrazně odklání od často inscenované představy divokého skřítky. Hanuš Bor ztvárnil Oberonova sluhu jako nevypočitatelného skřeta. Všeobecně je velmi zdařilá vzájemná interakce herců a pohybové ztvárnění. Divák se téměř nesetká s hluchým místem a snadno se nechá strhnout dynamičností celé hry a skvělými hereckými výkony.

Významná je při jakékoliv adaptaci

Snu čarované noci scéna. Ta totiž rozlišuje mezi běžným světem lidí a tím kouzelným, v němž žijí víly a elfové. Tvůrci tentokrát čarovnému lesu ubrali na pohádkovosti a vytvořili temný hvozď, v němž si pohrává světlo a stín, září kapradí a jehož části oddělují záclony z pavučin. Zároveň však do prostoru začlenili řadu luxusních prvků, které vtipně narušují dojem divočiny. Nadřazenost říše fantazie je umocněna zvukovým efektem ozvěny, která podkresluje mluvu všech nadpřirozených bytostí.

Po řadě uvedení a různých zpracování (mimo jiné i na Pražském hradě nebo Křižákově fontáně), přichází Divadlo ABC s milou inscenací, která není svým pojetím přelomová, nicméně přibližuje Shakespeara současnému divákovi a využívá přitom nápaditých efektů.

ANDREA KONDISOVÁ

Ceny Thalie ve dřevěných rukou

Dvacáté, výroční předávání cen Thalie s sebou přineslo několik milých překvapení. Za prvé, po dlouhé době jsme mohli na jevišti vidět Janu Hlaváčovou, která získala cenu za mimořádné činoherní mistrovství. Přebrala tak štafetu po manželovi Ludku Muzarovovi, který cenu získal loni.

Za druhé, vyznamenání hned několika laureátů za celoživotní mistrovství v oboru loutkového divadla. Prvním z nich je Josef Krofta, zakladatel katedry alternativního a loutkového divadla na DAMU. Druhou cenu získali Spejbl a Hurvínek. To je poněkud zvláštní, protože běžně bývají ocenění tvůrci, nikoli jejich díla. Spejbl a Hurvínek jsou však dílem mimořádným a prostřednictvím nich jsou ocenění všichni jejich dosavadní tvůrci, od Josefa Skupy a Miloše Kirschnera po Helenu Štáchovou

s Martinem Kláskem. Navíc, které umělecké dílo či postava má své vlastní divadlo?

Právě to však bylo nedávno předmětem sporu s pražským magistrátem, který chtěl odebrat divadlu status příspěvkové organizace, což by pravděpodobně bylo likvidační. Proto se může zdát, že je to ocenění tak trochu „z politických důvodů“. To však neznamená, že Thalie není ve správných rukou.

„Loutkové divadlo vychovává budoucí diváky činohry. Musí se proto brát smrtelně vážně,“ řekl při přebírání své ceny Krofta. Konečně si to snad uvědomila i herecká asociace. Třeba se dosud opomíjenému loutkářství dostane i v příštích letech důstojného zastoupení. Ceny je rozhodně komu předávat.

TEREZA HAASOVÁ

Spejbl a Hurvínek

Foto: Dan Materna, MAFRA

Postup na mistrovství světa se Čechům po prohře s Dánskem vzdaluje

PRAHA/OLOMOUČ/JEREVAN Česká fotbalová reprezentace má za sebou další dva zápasy v kvalifikaci na mistrovství světa, které příští rok uspořádá Brazílie. Úterním vítězstvím v Arménii si sice národní tým částečně spravil reputaci po olomouckém krachu s Dánskem, ale právě domácí porážka 0:3 citelně snížila naději Čechů na postup.

Měly to být dva relativně snadné krůčky směrem k vytožené účasti na světovém šampionátu. Výběr trenéra Bílka vstupoval do dalšího kvalifikačního okna po dvou vydařených přátelských zápasech se Slovenskem (3:0) a v Turecku (2:0). Naopak Dánové přicestovali do Olomouce v pozici týmu, který osmkrát v řadě nevyhrál. Domácí úspěch měl předznamenat následně povinné vítězství v Arménii a se šesti body v kapse se měl český tým přiblížit brazilskému turnaji.

Že všechno nepůjde podle představ, ukázal už první poločas souboje s Dánskem. Neučesaná hra českých fotbalistů s mnoha lacinými ztrátami balonu ve středu hřiště ruku v ruce s nepříjemným mrazem rychle zchladily optimismus domácích příznivců. Ti po zdařilých přípravných duelech čekali trochu jiný průběh. Vyprodáný Andřův stadion viděl boj mezi šestnáctkami s minimem šancí na obou stranách a zdálo se, že o vítězi rozhodne první branka. To se také stalo, jenže bohužel pro domácí nebyla ani zdaleka poslední. Češi se po trefě Corneliusse z 57. minuty totálně

Matěj Vydra slavi premiérovou trefu v národním týmu.

Foto: ČTK/AP

sesypali a do konce zápasu inkasovali ještě třikrát. „Udělal jsem příliš mnoho chyb a soupeř je potrestal. Druhá půle se nám nepodařila, soupeř byl agresivnější, což rozhodlo,“ citovala ČTK brankáře Petra Čecha, který při absenci Rosického navlékl kapitánskou pásku.

Právě nepřítomnost záložníka londýnského Arsenalu byla v utkání proti Dánům hodně znát. Rosický odehrál kvůli zranění jen poslední půlhodinku a až do jeho příchodu byla česká ofenziva skoupá na jakýkoliv zajímavý nápad nebo překvapivou přihrávku. V Arménii

už dvaatřicetiletý středopolař nastoupil od začátku, a ačkoliv to nebyl jeho nejpovednější zápas, v Jerevanu se znovu potvrdilo, že působí jako jakýsi katalyzátor, který pozitivně ovlivňuje výkony spoluhráčů kolem sebe. „Tomáš je prostě rozdílový hráč a znovu se to potvrdi-

lo,“ souhlasil Michal Bílek po vítězství v Arménii, ke kterému došel jeho tým podobně jako Dánové ke svému triumfu v Olomouci – tedy přes bezgólový první poločas a tři přesné zásahy ve druhé půli.

Dva góly vstřelil Arménům teprve dvacetiletý Matěj Vydra, kterému hodně pomohlo vysunutí na hrot útoku. Čerstvě zvolený nejlepší hráč druhé anglické ligy měl z premiérových tref v národním dresu velkou radost. „Každý by za dvě branky v národním dresu byl rád, já nejsem výjimkou,“ říkal po zápase novinářům. Vydra navíc nebyl daleko od hatricku. Stačilo, kdyby mu v nastaveném čase přihrál Kolář před prázdnou bránu, plzeňský záložník však svůj průnik úspěšně zakončil sám. „Danovi jsem říkal, že mi mohl nahrát. Ale co, aspoň nebudu muset tolik platit do kasy, takže to je možná dobré. Víím, že se šance na hatrick v reprezentaci už opakovat nemusí, ale třeba se ještě dočkám,“ dodal hrdina utkání, kterého někteří experti přirovnávají k Milanu Barošovi a vidí v něm budoucího tahouna národního mužstva.

Místo šesti bodů tak mají Češi jen tři a do konce kvalifikace už si nemohou dovolit ztrácet. I díky remíze Bulharska s Dánskem ale mají stále naději na postup. Cesta do Brazílie už však vede jen přes body z dvojzápasu s Itálií a ze souboje s Bulharskem, o zápasech s Maltou a Arménií nemluví.

VÁCLAV MICHOVSKÝ

Michal Bílek o rezignaci neuvažuje

PRAHA Trenér fotbalové reprezentace věří, že český výběr má stále šanci na postup. Proto se také neohodlá vzdát funkce. Jeho další působení na postu trenéra však bude projednáno na zasedání výkonného výboru FAČR 16. dubna a Bílek odmítl spekulovat o tom, jaké rozhodnutí na něm padne. „Já chci u národního týmu zůstat. Jak se rozhodne výkonný výbor, nemůžu ovlivnit.“ Nervozitu však dle svých slov nepocítuje. „Bude se mi spát dobře. Za své téměř čtyři roky působení u národního týmu jsem toho zažil dost, tohle na mě nebude mít žádný vliv“ řekl. Předseda FAČR Miroslav Pelta až do teď Bílka

vždy podržel, i po prohře v Dánsku, ale údajně už zvažuje i jeho případné nastupce. Mezi ně údajně patří trenér Plzeň Pavel Vrba, kterého však plzeňské vedení nechce pustit. Další jméno, které v této spojitosti zaznělo, je Zdeněk Zeman, který působil hlavně v Itálii a nyní je po odchodu z AS Řím bez práce. Co se týče šancí na postup, pomohla nám podle něj i remíza Dánska s Bulharskem. Bílek věří, že i mužstvo, které ztratí v boji o postup jedenáct bodů, se o něj může ještě ucházet. „Dáni ztratili devět bodů, Bulhaři osm, my sedm. Tabulka je velmi vyrovnaná,“ uvedl.

DAVID VOŽENÍLEK

Kulhavý vítězstvím na Cape Epic uctil památku kamaráda

PRAHA/KAPSKÉ MĚSTO V nejslavnějším etapovém závodě horských kol zvítězil zlatý olympionik Jaroslav Kulhavý spolu s týmovým kolegou Švýcarem Christophem Saserem. Své prvenství na jihoafrickém Cape Epic věnovali tragicky zesnulému Burrymu Standerovi, který zde triumfoval v předchozích dvou ročnících.

„Je to pro nás hodně důležité vítězství, byl to velmi náročný týden. Jsem rád, že jsme to pro tým, pro Burryho a pro jeho rodinu vybojovali, jak jsme slibili. A jsem rád, že je konec,“ uvedl český jezdec na svém webu. Kulhavého bývalý kolega z týmu Specialized Burry Stander zahynul začátkem roku při srážce s autem během tréninku. Právě uctění památky dlouholetého kamaráda patřilo mezi hlavní důvody, proč chtěli oba závodníci náročný Cape Epic vyhrát.

Česko-švýcarský tým vstoupil do závodu prvním místem v prologu, v dalších etapách se ale především vinou technických problémů postupně propadal. Roli favoritů Kulhavý se Saserem znovu potvrdili až ve čtvrté etapě, jejímž vítěz-

Jaroslav Kulhavý a Christopher Stander

Foto: MAFRA

stvím se posunuli do čela průběžného hodnocení. Víc než sedmiminutový náskok nakonec uhájili i po závěrečné, sedmé etapě, která se konala v neděli 27. března. Druhé místo obsadila švýcarsko-německá dvojice Urs Huber, Karl Platt.

Prvenství česko-švýcarského týmu pomohlo také další věci. Kola, na nichž

oba bikeři celý podnik absolvovali, se v aukci vydražila za celkovou částku 265 tisíc randů (zhruba 576 tisíc korun). Veškeré peníze půjdouce nadací songo.info, která pomáhá s rozvojem sportu v chudinských čtvrtích Jihoafrické republiky.

JIŘÍ VIKTORA

Kolekce Kontrasty Karolíny Juříkové

Foto: Jiří Herman

Designblok podporuje studentky módy molem zdarma

PRAHA V životě profesionálního návrháře znamená účast na módním týdnu příležitost prezentovat novou kolekci, ukázat se médiím, nákupcům obchodů i širší veřejnosti. Pro studenty oděvního designu bývá tato možnost zpravidla finančně nedostupná. Designblok Premier Fashion Week jim pomáhá udělením „talentové karty“.

Mínulý čtvrtek představily v rámci jarního festivalu módy pořádaného Designbloomem své aktuální kolekce čtyři studentky pražské VŠUP, Tereza Ujevičová, Monika Krobková, Eliška Kuchtová a Karolína Juříková. Prostor získaly zadarmo díky Fashion Talent Card, kterou jim odborná komise udělila již před podzimní verzí fashion weeku. Pronájem mola stojí normálně desítky tisíc korun, což je pro studenty oděvu nespílitelná podmínka.

Módu od nejmladších návrhářů nemusí brát každý vážně. Je spíš experimentální, nezaměřuje se na to, aby něko-

mu slušela, konceptuálně zkoumá možnosti materiálů, konstrukce a technologie. Jejím hlavním účelem není prodej, ale proces formování návrhářských přístupů.

Ačkoliv jejich kolekce nejsou primárně určeny k prodeji, a tak nezasáhnou nákupci, důležitá je pro ně hlavně mediální pozornost. Čím dřív se jméno objeví na internetu nebo v tisku, tím lepší mají studenti výchozí pozici po absolvování školy.

„Jsem opravdu ráda za tuto možnost, kterou nám Designblok dal,“ řekla po přehlídce Tereza Ujevičová. „Není to jen o tom, že nás může vidět tolik lidí. Zároveň poznáváme zákulisí příprav a učíme se přehlídce organizovat.“

Během čtvrtečního večera se také dokola opakovaly pochvaly spolupráce mezi VŠUP a katedrou Marketingové komunikace a PR Fakulty sociálních věd. Pavel Ivančič, vedoucí Módní tvorby, se spojil s Violou Fetisovou, jejíž svěřenci pomohou přetvořit klauzurní práce začí-

najících návrhářů do podoby hotového prodejného výrobku.

Designblok Premier Fashion Week není v Čechách jediným „módním maratonem“. Na podzim se konají ještě dva – Prague Fashion Weekend a Dřev Fashion Week, přičemž i obě další akce mají své podpůrné programy. První zmiňovaný nechává mladé designéry bojovat v soutěži Start-Up, druhý vloni připravil studentům dvou oděvních ateliérů VŠUP samostatné přehlídky.

„O podporu nezavedených návrhářů se snaží řada akcí. Do jaké míry se to zatím daří, je těžké hodnotit, ale vypadá to, že zájem o ně v poslední době rozhodně roste,“ míní Veronika Ruppert, propagátorka mladé české módy na rádiu Wave. „My v mladých návrhářích vidíme budoucnost,“ komentuje zavedení „talentových karet“ Larisa Blichová, PR ředitelka Profilmedia, agentury organizující Designblok. „Vnímáme velký zájem médií i potenciálních zákazníků.“

EMA JANÁČKOVÁ